

juni 2009

Projectplan Houd je fiets!

Integrale aanpak Fietsendiefstal
2009-2010

 Gemeente
Sittard-Geleen
Born

Projectplan Houd je fiets!

Aanpak fietsdiefstal gemeente Sittard-Geleen

2009-2011

Inhoudsopgave

	Pagina
Management samenvatting	3
Inleiding	5
Hoofdstuk 1 Probleemstelling	6
Hoofdstuk 2 Doelstelling	9
Hoofdstuk 3 Strategie	11
Hoofdstuk 4 Implementatie	16
Hoofdstuk 5 Nazorg	22
Bijlage 1 Communicatieplan	23

Management samenvatting

Fietsdiefstal is een van de meest voorkomende vormen van kleine criminaliteit in de gemeente. In 2008 betrof 40% van het totaal aan diefstallen diefstal van fiets, bromfiets of snorfiets.¹ In de programmabegroting 2006-2009 is aanpak hotspots fietsdiefstallen dan ook als speerpunt benoemd.² Onderhavig plan van aanpak is opgesteld met als doel het aantal fietsdiefstallen in de periode 2009-2011 terug te dringen met 13%. Het is een integraal plan, waarbij politie, NS, Prorail, Stichting Stadtoezicht, Stichting Karwei en gemeente tot een gezamenlijke aanpak komen. Het plan van aanpak is een uitvoeringsplan in het kader van het Fietsbeleidsplan 2009-2015. Er wordt een driesporenbeleid gevoerd, dat gericht is op aanpak van de situatie, de dader en het slachtoffer. Hiertoe worden de volgende maatregelen voorgesteld:

Situatie

Door maandelijkse fietswrak- en weesfietsacties wordt de situatie op de stations minder chaotisch.

Fietswrakken zorgen voor een chaotisch aanblik. Een chaotische omgeving stimuleert het overschrijden van normen, zo blijkt uit onderzoek van de universiteit Groningen.³ Met name voor fietsdiefstal, een gelegenheidsdiefstal bij uitstek waarbij normvervaging en normalisering belangrijke oorzaken van het probleem zijn, is het creëren van een ordelijke omgeving belangrijk. Hoewel handhaving op fietswrakken in de gehele gemeente van belang is, zal extra prioriteit worden gegeven aan de NS-stations door maandelijks fietswrakacties te organiseren.

Fietswrakacties op de stations vinden nu per kwartaal plaats, voorstel is om dit de voorhogen naar maandelijkse acties. Ook dient de APV aangepast te worden om weesfietsen te kunnen ruimen. Weesfietsen zijn bruikbare fietsen die lange tijd niet meer gebruikt zijn en waar de eigenaar van onbekend is. Hiervoor worden vervolgens procedureafspraken gemaakt met andere organisaties.

Doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC zorgt voor een duidelijk loket bij de burger na diefstal van fiets en verhoogd de kans op terugbezorging.

De VNG stimuleert voor het opslaan, registreren, herstellen en terugbezorgen van fietsen dat gemeenten een 'Algemene Fiets Afhandel Centrale' (AFAC) opzetten. Een AFAC wordt landelijk gezien als een belangrijk middel om fietsdiefstal aan te pakken. Weggehaalde fietsen worden hier geregistreerd en gecontroleerd op diefstalsignalering. Gemeenten kunnen zich vervolgens aansluiten op het landelijk netwerk van de AFAC-Nederland. In Sittard-Geleen worden veel taken die een AFAC verricht gedaan in het 'fietsherstelproject' van Stichting Karwei, Orbis GGZ. Gemeente heeft hiertoe een overeenkomst gesloten. Na ophalen van zwerffietsen en fietswrakken worden deze voor drie maanden opgeslagen en vervolgens hersteld. Ook weesfietsen zullen 3 maanden opgeslagen worden. In het kader van het terugbezorgen van gestolen en in beslag genomen fietsen is uniforme communicatie naar burgers van belang. Het is van belang dat men weet dat bij diefstal de fiets mogelijk bij de AFAC staat opgeslagen. Ook is registratie van de aangifte en de fiets belangrijk. Als instrument hiertoe is software beschikbaar waarmee men de fiets kan identificeren. Een doorgroei van het fietsherstelproject naar AFAC wordt voorgesteld omdat hiermee meer fietsdiefstallen worden opgelost. Vóór 2010 zal een voorstel worden gedaan voor de implementatie van de AFAC.

¹ Bron: Sittard-Geleen Monitor 2008.

² Gemeente Sittard-Geleen (2005), *Programmabegroting 2006-2009*: 90.

³ Keizer, Lindenberg en Steg (2008), *The Spreading of Disorder*. Science.

Door toezicht op de stalling op het station Sittard te verhogen kan een groot percentage van de totale fietsdiefstallen in de gemeente voorkomen worden.

De meeste fietsen worden gestolen op het NS-station in Sittard, het is de belangrijkste hotspot van de gemeente. Om het aantal fietsdiefstallen terug te dringen is extra toezicht van belang. Opties zijn toezichthouders of cameratoezicht. Vóór 2010 zal een voorstel worden gedaan voor het verhogen van toezicht op het station in Sittard.

Dader

Door extra screening van fietsendieven en –helers zullen meer dieven en helers worden opgepakt.

Door middel van extra screening op fietsdieven en –helers zal politie kijken waar de kansen liggen om daders en helers op te sporen en aan te houden. Ook bij aanhouding zal hier extra aandacht aan besteedt worden. Hiertoe zal aansluiting worden gezocht bij het project heling dat momenteel wordt uitvoert door politie en gemeente.

Door de inzet van chipreaders kan politie stelselmatiger controleren of fietsen afkomstig zijn van diefstal.

Politie zal frequenter en stelselmatiger controleren op fietsen. Nieuwe fietsen zijn voorzien van chips waarmee de eigenaar van de fiets achterhaald kan worden. Hiervoor worden door politie chipreaders aangeschaft. Gerichte inzet van de toestellen dient plaats te vinden op specifieke hotspots en pleegtijden.

Door de inzet van een lokfiets worden meer daders opgespoord en opgepakt.

Voor de opsporing van daders heeft politie een lokfiets beschikbaar. Politie kan, wanneer deze fiets wordt gestolen, de dader opsporen. Het inzet van de lokfiets is juridisch toegestaan, de politie lokt hiermee namelijk geen ander gedrag uit dan dat de dader al van plan was. In de gemeente Venlo schat men dat het aantal fietsdiefstallen hierdoor met 75% is gedaald. Ook de inzet van de lokfiets zal gericht zijn op de hotspots.

Slachtoffer

Door de publiekscampagne wordt de kans op slachtofferschap verkleind en wordt de normalisering en normvervaging omtrent fietsdiefstal tegengaan.

Om de kans op slachtofferschap van fietsdiefstal te verkleinen wordt door middel van een eigen campagne ingezet op het voorlichten van inwoners over het beveiligen van hun fiets. Daarnaast wordt de normalisering van fietsdiefstal en normvervaging hieromtrent tegengaan door te communiceren dat fietsdiefstal niet normaal is en wordt gepoogd gelegenheidsdieven te ontmoedigen. Ook dient aandacht besteed te worden aan het voorlichten van toezichthouders en handhavers extra aandacht te besteden aan de aanpak van fietsdiefstal. Om de doelgroepen te bereiken is een communicatieplan opgesteld, dat als bijlage bij het projectplan is opgenomen. Het communicatieplan richt zich de volgende doelgroepen:

- Medewerkers van de betrokken organisaties: gemeente (inrichting en beheer openbare ruimte en veiligheid), politie Sittard-Geleen, stadstoezicht, NS, Prorail.
- Inwoners algemeen, onderverdeeld in:
 - Scholieren (overgang van groep 8 naar middelbaar onderwijs)
 - Scholieren middelbare scholen
 - Studenten
 - Treinreizigers (m.n. op treinstations)
- Specifiek: potentiële (eenmalige / impulsieve) fietsendieven
- Mensen die hun fiets stallen op één van de stations

Inleiding

Fietsdiefstal is een van Nederlands grootste maatschappelijke ergernissen: jaarlijks worden er ongeveer 750.000 fietsen gestolen. In het Beleidsprogramma 2007-2011 van het Kabinet Balkenende IV wordt om deze reden hoge prioriteit gegeven aan de aanpak van fietsdiefstal. In 2010 moeten er ten opzichte van 2006 100.000 minder gestolen fietsen zijn.⁴ In juni 2008 is hiertoe door de Minister van BZK en verschillende partijen die deelnemen aan de Stuurgroep Aanpak Fietsdiefstal⁵ een convenant ondertekend.⁶ Door middel van dit convenant is een landelijk Plan van Aanpak Fietsdiefstal vastgesteld.⁷ In dit plan van aanpak wordt erkent dat fietsdiefstal zich met name lokaal en regionaal voordoet en dat maatregelen juist op dit niveau genomen moeten worden. De gemeente heeft een regierol bij de aanpak en heeft als taak “de samenwerking en gezamenlijke inzet van betrokken partijen (inclusief gemeente zelf) op lokaal niveau (...) te organiseren en stimuleren”.⁸

Fietsbeleid heeft ook in de gemeente Sittard-Geleen hoge prioriteit. Fietsdiefstal is een van de meest voorkomende vormen van kleine criminaliteit in de gemeente. In 2008 betrof 40% van het totaal aan diefstallen diefstal van fiets, bromfiets of snorfiets.⁹ In de programmabegroting 2006-2009 is aanpak hotspots fietsdiefstallen dan ook als speerpunt benoemd.¹⁰ Voor de periode 2009-2015 is daarnaast een Fietsbeleidsplan opgesteld met als doel het fietsgebruik in de gemeente te stimuleren.¹¹ Het fietsgebruik moet in 2015 tot 31% gestegen zijn. De aanpak van fietsdiefstal is eveneens in het kader van dit beleid van belang.

Onderhavig plan van aanpak is opgesteld met als doel het aantal fietsdiefstallen in de periode 2009-2011 terug te dringen met 13%. Het is een integraal plan, waarbij de betrokken partijen tot een gezamenlijke aanpak komen. Het plan van aanpak is een uitvoeringsplan in het kader van het Fietsbeleidsplan 2009-2015. Er wordt een driesporenbeleid gevoerd, dat gericht is op aanpak van de situatie, de dader en het slachtoffer.

In hoofdstuk 1 wordt verder ingegaan op de feiten en cijfers, zowel landelijk als lokaal, en wordt een probleemdefinitie voor de gemeente omschreven. In hoofdstuk 2 wordt de doelstelling geformuleerd en de context omschreven. Hoofdstuk 3 gaat in op de strategie die gehanteerd wordt en in hoofdstuk 4 komt de implementatie hiervan aan bod. Tot slot wordt er een aanzet gegeven voor het vervolgtraject.

⁴ Plan van aanpak fietsdiefstal, 2008: 1.

⁵ Deze betreffen: ANWB, Avc, BOVAG, Bovemij Schadeverzekeringen NV / Enra Verzekeringen BV, BVOM/OM, CCV, Fietsersbond, Politie, RAI-vereniging afdeling Fiets, RDW, Stichting ART en VNG / Gemeenten.

⁶ Convenant inzake de aanpak van fietsdiefstal 2008-2010.

⁷ Plan van aanpak fietsdiefstal, 2008

⁸ Plan van aanpak fietsdiefstal, 2008: 5.

⁹ Bron: Sittard-Geleen Monitor 2008.

¹⁰ Gemeente Sittard-Geleen (2005), *Programmabegroting 2006-2009*: 90.

¹¹ Gemeente Sittard-Geleen (2009), *Meer op de fiets in Sittard-Geleen! Fietsbeleidsplan gemeente Sittard-Geleen 2009-2015*.

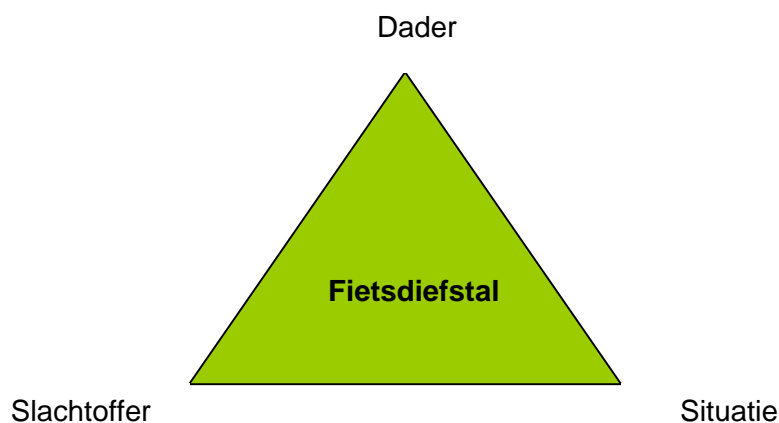
Hoofdstuk 1 Probleemstelling

Fietsdiefstal vindt met name in de grotere steden en studentensteden plaats. In 2006 werd 47% van de aangiften gedaan in 7% van alle gemeenten. Deze gemeenten betreffen met name de 30 grote(re) steden. Sittard-Geleen stond in 2006 op plaats 23 van deze rangorde met 1150 aangiften.¹² Onderstaand tabel laat de aangiften van 2006, 2007 en 2008 per buurt zien in de gemeente Sittard-Geleen op basis van aangiften bij politie en de Sittard-Geleen Monitor. De cijfers van de Sittard-Geleen Monitor bevatten eveneens diefstallen van brom- en snorfietsen. De cijfers van het aantal aangiften bij de basiseenheden laten alleen aangiften van fietsdiefstal zien. Uitgaande van de cijfers van het CBS vond in 2006 0,95% van alle fietsdiefstallen in Nederland plaats in de gemeente Sittard-Geleen.

Aangiften	2006		2007		2008	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
<i>Politie district Sittard, aangiften fietsdiefstal</i>						
BE Geleen	312	26%	283	28%	309	24%
BE Sittard-Born	875	74%	711	72%	988	76%
Totaal	1187	100%	994	100%	1297	100%
<i>Sittard-Geleen Monitor, aangiften diefstal fiets, bromfiets en snorfiets</i>						
1. Centrum Sittard	506	40%	427	39%	578	41%
2. Centrum Geleen	80	6%	75	7%	86	6%
3. Geleen Noord	64	5%	87	8%	79	6%
Subtotaal	650	52%	589	54%	743	53%
Totaal	1242	100 %	1095	100 %	1407	100 %

In 2008 betrof 40% van het totaal aan diefstallen in de gemeente diefstal van fiets, bromfiets of snorfiets.¹³ Hiermee is fietsdiefstal de meest voorkomende vorm van diefstal in de gemeente. Van het totaal aan incidenten in de gemeente komen alleen vernielingen en verkeersongevallen vaker voor. Fietsdiefstal is dan ook een omvangrijk probleem. Het komt zo regelmatig voor dat normalisering en normvervaging plaatsvinden: fietsdiefstal wordt als "normaal" beschouwd, iets waar je weinig aan kunt doen. In veel gevallen wordt het zelfs acceptabel om zelf een fiets te stelen wanneer je eigen fiets is gestolen. Dit leidt tot een domino-effect waarbij de diefstal van één fiets kan leiden tot de diefstal van meerderen omdat de nieuwe slachtoffers vervolgens zich eveneens schuldig maken aan het delict.

Uitgaande van de *crime triangle* van "situatie – slachtoffer – dader" ontstaat het volgende beeld van het probleem.

¹² Plan van Aanpak Fietsdiefstal, 2008.

¹³ Bron: Sittard-Geleen Monitor 2008.

Situatie

Opvallend is dat tussen de 72% en 76% van de aangiften van fietsdiefstal bij basiseenheid Sittard-Born worden gedaan. Slechts 1 op de 4 aangiften in de gemeenten hebben betrekking op het grondgebied van basiseenheid Geleen. Ook de Sittard-Geleen Monitor toont aan dat binnen de gemeente Sittard-Geleen het aantal fietsdiefstallen zich op Sittard-Centrum concentreert: 40 % van het aantal fietsdiefstallen vindt hier plaats.¹⁴ Het station Sittard is hierbij de 'hotspot'. Ook de Stations Geleen Oost en Geleen Lutterade zijn hotspots, zij volgen op de 2^e en 3^e plaats van de rangorde. De verschillen met de derde plaats van de rangorde en daaropvolgende aantallen zijn echter minimaal.

De gemeente beschikt over bewaakte stallingen op het Tempelplein (330 plaatsen) en de Haspelsestraat (106 plaatsen) in Sittard, in Geleen bij Glanerbrook (365 plaatsen) en op de Groenstraat (177 plaatsen). De stalling bij het oude ziekenhuis is komen te vervallen door verhuizing van Orbis.

Ook is in 2005 door de gemeente een telling gedaan naar het aantal onbewaakte gestalde fietsen. In Sittard stonden ongeveer 500 fietsen onbewaakt gestald, in Geleen 150.

Concentraties met meer dan 30 gestalde fietsen stonden op het Stationsplein, Steenweg, Paardestraat, Centrum Sittard, Parklaan, Walstraat en Tempelplein.

Met betrekking tot de stallingen bij de NS-stations heeft de NS in 2009 eveneens een telling uitgevoerd. Op het station in Sittard zijn 585 plaatsen beschikbaar aan de voorzijde en 200 aan de achterzijde. Aan de voorzijde stonden echter 705 fietsen gestald, aan de achterzijde 188. Daarnaast blijkt uit analyse van aangiften dat het aantal diefstallen aan de voorzijde 10 maal zo hoog is als aan de achterzijde. Op station Geleen Lutterade zijn 160 plaatsen beschikbaar, waarvan er ongeveer 132 worden gebruikt en 68 buiten de stalling waren geplaatst. Station Geleen-Oost beschikt over 256 plaatsen, met slechts 60 gestalde fietsen en 30 fietsen buiten de stalling.

Met betrekking tot subjectieve veiligheid zijn de volgende cijfers van belang. De NS voert maandelijks een Klant Tevredenheids Onderzoek (KTO) uit waarbij de sociale veiligheid op de stations zowel overdag als 's avonds wordt gemeten. Opvallend is het feit dat men zich veiliger voelt op het station Sittard dan op de stations in Geleen. Zo geven in het tweede, derde en vierde kwartaal van 2008 tussen de 89% en 96% van de reizigers een 7 of hoger voor de sociale veiligheid overdag op het station in Sittard. 's Avonds daalt deze tot tussen de 56% en 61%. In Geleen Lutterade ligt deze score overdag rond de 85%, in Geleen Oost tussen de 76% en 87%. 's Avonds daalt dit percentage tot ongeveer 35% op station Geleen-Oost, bijna de helft van de score van het station in Sittard.

Voor een compleet beeld van de situatie is naast informatie over de hotspots ook informatie over pleegtijden van belang. Uit een analyse van HKS-data van 17 politiekorpsen in Nederland blijkt dat de meeste fietsen op vrijdag (17,2%) en zaterdag (16,4%) worden gestolen. Op zondag worden de minste fietsen gestolen (10,5%). De overige dagen ligt het percentage rond de 14%, waardoor het aantal redelijk gelijk verdeeld is. Met betrekking tot tijdstippen blijkt dat tussen 16:00 en 20:00 het meeste fietsdiefstallen gepleegd worden (30,4%), hoewel 29% wordt gepleegd tussen 12:00 en 16:00. Van het totaal aan fietsdiefstallen wordt dus 60% gepleegd tussen 12:00 en 20:00. Tussen 20:00 en 24:00 vindt 23,3% plaats, de overige 17% gebeurt 's nachts en 's ochtends. In de middag en in de avond worden dan ook de meeste fietsen gestolen.¹⁵

Uit analyse van pleegtijden naar maand op basis van aangiften in district Sittard blijkt verder dat over het algemeen genomen september en oktober de maanden zijn waarin de meeste fietsen worden gestolen (ongeveer 11%).

¹⁴ Bron: Sittard-Geleen Monitor. In 2006 40%, 2007 39% en 2008 41%.

¹⁵ Secundant 5, oktober 2007: 9-10.

Slachtoffer

Een probleem bij fietsdiefstal is de lage aangiftebereidheid. Volgens de Veiligheidsmonitor Rijk 2007 wordt van slechts 29 % van het aantal fietsdiefstallen aangifte gedaan bij politie.¹⁶ Ook Veiligheidsmonitor Rijk 2008 geeft aan dat van slechts 3 op de 10 gevallen (30%) aangifte wordt gedaan.¹⁷ Slachtoffers geven als voornaamste reden hiervoor dat “het toch niets helpt”. Van de 763.000 fietsdiefstallen die in 2006 landelijk plaatsvonden, zijn dan ook slechts 120.665 fietsdiefstallen geregistreerd bij het CBS. Dit suggereert overigens een nog lagere aangiftebereidheid. Ervan uitgaande dat deze aangiftebereidheid ook geldt voor de gemeente Sittard-Geleen zal het aantal daadwerkelijke fietsdiefstallen 3 maal hoger zijn dan het aantal aangiften.

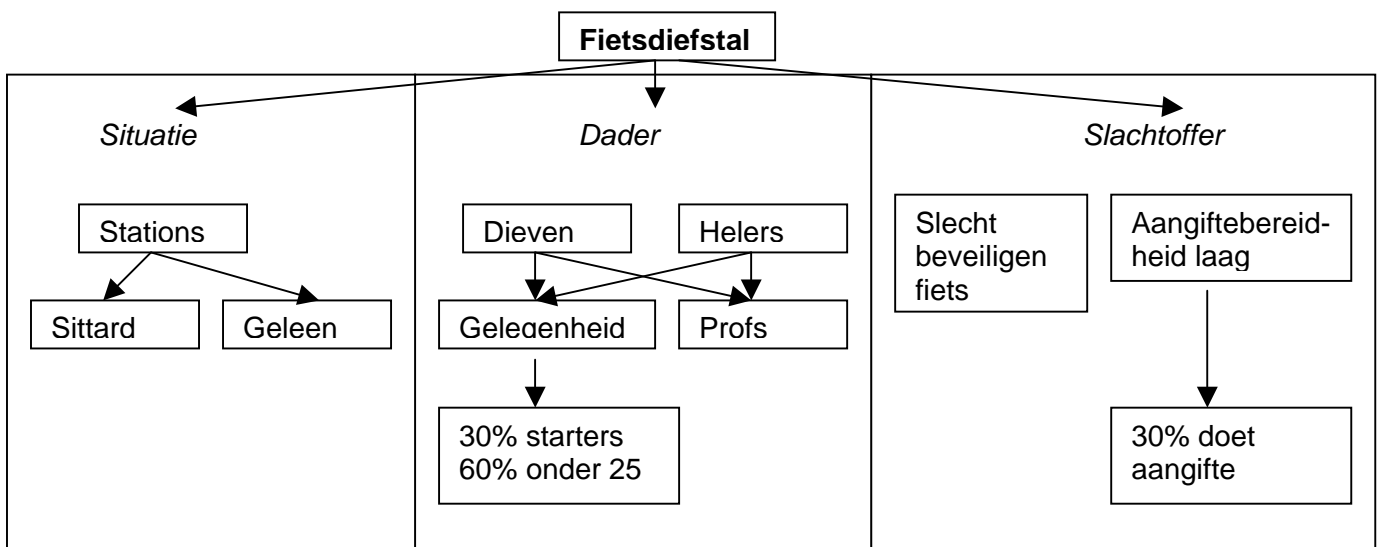
Dader

Er zijn verschillende dadergroepen te onderscheiden die zich schuldig maken aan fietsdiefstal:

- Incidentele- en gelegenhedsvievers: zij stelen een enkele keer een fiets voor eigen gebruik en beschouwen dit niet als crimineel gedrag als gevolg van normvervalsing.
- Drugsverslaafden: stelen en verkopen fietsen om aan geld te kunnen komen.
- Professionele fietsendieven: gaan georganiseerd te werk, zijn gericht op de duurdere fietsen en werken nauw samen met helers.

Daarnaast spelen helers een belangrijke rol in het in stand houden van een “economie” rondom gestolen fietsen. Ook hier is een onderscheid te maken tussen incidentele- en gelegenhedshelers die het kopen van een gestolen fiets niet als crimineel gedrag beschouwen en beroepshelers die structureel via hun netwerk en internet gestolen fietsen verkopen.

Voor de gemeente Sittard-Geleen is momenteel niet helder welk aandeel de verschillende dadergroepen hebben in het totaal van fietsdiefstallen. Wel blijkt uit landelijke cijfers uit 2006 dat het aantal veelplegers (meer dan 10 aanhoudingen) op 24% ligt (1 op 4), het aantal meerplegers (2 t/m 10 aanhoudingen) op 46% en het aantal starters op 30% (1 op de 3). Van alle verdachten was 12% harddruggebruiker.¹⁸ Daarnaast bleek in 2006 dat 60% (twee van de drie) van de fietsdieven onder de 25 jaar was. Hier was de helft minderjarig.¹⁹ Aanhoudingen in Sittard in mei 2009 bevestigen dit beeld.²⁰

¹⁶ Veiligheidsmonitor Rijk 2007

¹⁷ Veiligheidsmonitor Rijk 2008: 55.

¹⁸ Plan van Aanpak Fietsdiefstal, 2008: 3.

¹⁹ Secundant 5, oktober 2007: 11.

²⁰ Spits 18/5/2009, 'Fietsendiefje (12) zit opgesloten'.

Hoofdstuk 2 Doelstelling

Huidig beleid

Alvorens de doelstelling te formuleren is eerst een verkenning van het huidige beleid van belang. In onderstaande deel wordt dit landelijke en lokale beleid besproken.

Landelijk beleid

In het Beleidsprogramma 2007-2011 van het Kabinet Balkenende IV wordt hoge prioriteit gegeven aan de aanpak van fietsdiefstal. In 2010 moeten er ten opzichte van 2006 100.000 minder gestolen fietsen zijn.²¹ In juni 2008 is hiertoe door de Minister van BZK en verschillende partijen²² die deelnemen aan de Stuurgroep Aanpak Fietsdiefstal een convenant ondertekend.²³ Door middel van dit convenant is een landelijk Plan van Aanpak Fietsdiefstal vastgesteld.²⁴ In dit plan wordt ingezet op 12 maatregelen die bewustwording bij fietsbezitters moet stimuleren, analyses moeten stimuleren, de economie rond gestolen fietsen onder druk zetten en de gelegenheid tot het stelen van fietsen verkleinen:

1. Publiekscampagne: in 2008 gestarte landelijke campagne om fietsbezitters te motiveren tot vastleggen kenmerken fiets, aangiften te doen bij diefstal en het niet kopen van gestolen fietsen. Gemeenten kunnen hier gebruik van maken.
2. Expertise en kennis voor de lokale aanpak: het Centrum Fietsdiefstal is opgericht als expertisecentrum door het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) en de Stichting Aanpak Voertuigcriminaliteit (AVc).
3. Analyse: stimuleren gedeelde probleemanalyse gemeente en politie. De gemeente heeft een regierol, politie een signalerende en adviserende rol richting gemeenten.
4. Samenwerking: gemeenten geven integraal invulling aan de regierol en verwoorden de afspraken in een plan van aanpak. Een handreiking "Aanpak fietsdiefstal in gemeenten" van de VNG is hiervoor beschikbaar.
5. Identificatie van fietsen: fietsfabrikanten brengen chips aan bij gefabriceerde fietsen die met een reader kunnen worden uitgelezen. Daarnaast worden framenummers aangebracht. Het Centrum Fietsdiefstal stimuleert het opzetten van Algemene Fietsafhandel Centrales (AFAC's) om te voorkomen dat gevonden en verwijderde fietsen op de markt terug worden gebracht.
6. Landelijke fietsdiefstalregister en aangifte: er is een landelijk fietsdiefstalregister opgezet, dat gekoppeld is aan de systemen van de politiekorpsen. Vanaf 2008 voert de politie alle aangiften van fietsdiefstal van identificeerbare fietsen in het register in. Het publiek kan dit register via internet raadplegen.
7. Toezicht en controle: politie en gemeenten zullen toezichthouders inzetten voor gerichte periodieke controles op gestolen fietsen bij grote fietsenstallingen en (tweede hands) fietsenhandelaren. In de gedragscode van Bovag is de garantie opgenomen dat er geen gestolen fietsen worden verkocht, de hierbij aangesloten fietshandelaren zullen readers gaan gebruiken om fietsen die bij de handel binnenkomen te controleren op diefstal. Voor opkopers en handelaren in tweedehands fietsen gelden administratie- en informatieverplichtingen waarop gehandhaafd kan worden.
8. Opsporing en handhaving verbeteren: het stimuleren van goede analyses en mogelijke inzet van een lokfiets. Opsporen van helers en inzet digiteams door politiekorpsen.
9. Terugbezorgen: gemeenten dienen duidelijk beleid te hebben over terugbezorgen van gevonden fietsen. Plaatsen waar fietsen door gemeente verwijderd worden, worden duidelijk aangegeven met borden waarop staat waar de fietsen heengebracht worden.

²¹ Plan van aanpak fietsdiefstal, 2008: 1.

²² Deze betreffen: ANWB, Avc, BOVAG, Bovemij Schadeverzekeringen NV / Enra Verzekeringen BV, BVOM/OM, CCV, Fietsersbond, Politie, RAI-vereniging afdeling Fiets, RDW, Stichting ART en VNG / Gemeenten.

²³ Convenant inzake de aanpak van fietsdiefstal 2008-2010.

²⁴ Plan van aanpak fietsdiefstal, 2008

10. Stallen en vastmaken van fietsen: gemeenten met veel fietsdiefstal breiden het aantal bewaakte stallingen en stallingen die het goed vastzetten van de fiets mogelijk maken uit. Het aantal stallingen bij stations wordt door het ministerie van Verkeer en Waterstaat in samenwerking met NS en Prorail uitgebreid als onderdeel van het actieplan "Groeï op het spoor".
11. Keurmerken en doorlichting: fietsdiefstal is opgenomen in de keurmerken Veilig Wonen, Veilig Uitgaan en Veilig Ondernemen. De Fietsersbond heeft een systematiek voor doorlichting van preventie van fietsdiefstal op gemeentelijk niveau ontwikkeld.
12. Innovatie: vanuit het programma Technologie en Veiligheid van het ministerie van BZK wordt bijgedragen aan innovatie ten behoeve van preventie van fietsdiefstal.²⁵

Lokaal beleid

De gemeente Sittard-Geleen heeft voor de periode 2009-2015 een fietsbeleidsplan opgesteld. Het doel van dit plan is het aantal interne autoverplaatsingen op de korte termijn met 5% te reduceren, het aandeel fiets in de modal split te verhogen met 5% tot 2015 en 10% tot 2020 en het aantal verkeersslachtoffers onder fietsers met 25% te reduceren tot 2015.²⁶ Om dit doel te bereiken wordt ingezet op het creëren van een hoogwaardig fietsnetwerk met goede stallingvoorzieningen. Het verlagen van de kans op fietsdiefstal en het verbeteren van de stallingvoorzieningen zijn als beleidsthema's opgenomen in het beleidsplan. Hiertoe worden de volgende beslispunten vastgesteld die in het kader van dit plan van aanpak relevant zijn:

- "De realisatie van voldoende fietsstallingen bij bezoekersintensieve voorzieningen in de gehele stad, zowel bewaakt als onbewaakt;
- De realisatie van gratis bewaakte stallingen in de centra van Sittard en Geleen en bij voorkeur ook gratis bij de NS-stations;
- Het principe dat alle stallingen voldoen aan de eisen van Fietsparkeur;
- Het principe om invulling te geven aan de aanpak van fietsdiefstal binnen de gemeente Sittard-Geleen conform de landelijke antidiefstalcampagne van de VNG."²⁷

Verder wordt voorgesteld structureel handhavingsbeleid te voeren op de handhaving op wees- en zwerffietsen.

Doelstelling

Voor de aanpak van fietsdiefstal in de gemeente Sittard-Geleen vormt het fietsbeleidsplan 2009-2015 het kader. Eén van de meest effectieve manieren om fietsdiefstal tegen te gaan is door het realiseren van gratis bewaakte fietsenstallingen. Hierdoor wordt verwacht dat het aantal fietsdiefstallen sterk verminderd kan worden, met name bij de NS-stations. Dit zal echter niet vóór 2011 gerealiseerd zijn, terwijl het kabinet in 2010 landelijk 100.000 minder gestolen fietsen beoogt ten opzichte van 2006. In 2009 en 2010 dienen dan ook reeds maatregelen genomen te worden om het aantal diefstallen terug te dringen. Voorgestelde maatregelen in het fietsbeleidsplan worden in dit plan beschouwd als structurele oplossingen voor het fietsdiefstalprobleem op de lange termijn. De maatregelen voor de korte termijn worden in dit plan van aanpak omschreven, welke in 2009 en 2010 geïmplementeerd wordt. De doelstelling voor de gemeente Sittard-Geleen sluit aan op het landelijk gestelde doelstelling van een vermindering van het aantal aangiften met 13% vóór 2011. Dit levert de volgende doelstelling op:

In 2010 zijn er in de gemeente Sittard-Geleen 13% minder fietsen gestolen ten opzichte van 2006. Dit zijn 154 aangiften minder in 2010 ten opzichte van 2006.

²⁵ Plan van Aanpak Fietsdiefstal, 2008

²⁶ Fietsbeleidsplan gemeente Sittard-Geleen 2009-2015, 2009.

²⁷ Ibid: 57.

Hoofdstuk 3 Strategie

Actoren

Werkgroep fietsdiefstal Sittard-Geleen

Er is een werkgroep aanpak fietsdiefstal Sittard-Geleen opgericht onder regie van de gemeente, team Veiligheid. De werkgroep stelt dit plan van aanpak op en zorgt voor de implementatie van het plan. Onderstaande actoren nemen hieraan deel.

Gemeente Sittard-Geleen

De gemeente heeft de regierol bij de aanpak van fietsdiefstal. De projectleiding is in handen van de beleidsmedewerker veiligheid en handhaving van het team veiligheid. Daarnaast neemt de communicatieadviseur voor deze portefeuille deel. Omdat het plan van aanpak onderdeel uitmaakt van het fietsbeleidsplan is daarnaast de senior-beleidsmedewerker mobiliteit bij het project betrokken.

Politie, district Sittard

Politie district Sittard heeft een taakveldhouder fietsdiefstal aangewezen. Politie is verantwoordelijk voor repressie, handhaving, opsporing en advies. Politie stelt een plan van aanpak op voor de bestrijding van diefstal en heling van fietsen in Sittard-Geleen voor 2010 en zorgt voor de registratie en monitoring van het maandelijkse aantal aangiften.

Stichting Stadstoezicht Westelijk Mijnstreek

Stichting Stadstoezicht Westelijke Mijnstreek levert BOA's en toezichthouders voor o.a. de gemeente Sittard-Geleen. Hun bevoegdheden gelden voor de openbare ruimte.

ProRail

ProRail beheert het spoor en heeft BOA's in dienst. Zij kunnen handhavend optreden waar de Spoorwegwet van toepassing is. Verbaliseren is echter niet mogelijk.

NS

NS is eigenaar van de stations en fietsstallingen die hierbij gesitueerd zijn. In het 'Actieplan Groei op het Spoor' wordt de kabinetsambities voor de korte termijn uitgewerkt. Het aanvalsplan 'Weg met de weesfiets' maakt hier onderdeel van uit. Jaarlijks worden in samenwerking met politie en stadstoezicht 4 weesfietsacties georganiseerd.

VNG-werkgroep aanpak fietsdiefstal

Op landelijk niveau is door de VNG een werkgroep fietsdiefstal opgezet op het niveau van beleidsmedewerkers openbare orde en veiligheid en/of verkeer. De werkgroep komt eens per 3 à 6 maanden bij elkaar om de stand van zaken, best practices en knelpunten op het gebied van aanpak van fietsdiefstal te bespreken. De beleidsmedewerker veiligheid en handhaving van de gemeente Sittard-Geleen neemt deel aan deze werkgroep.

Uitgangspunten

Bij het verwezenlijken van de doelstelling worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het plan van aanpak is in lijn met landelijk beleid. Hiertoe wordt aangesloten bij de landelijke VNG-werkgroep aanpak fietsdiefstal. De VNG handreiking "Aanpak fietsdiefstal in gemeenten" vormt de leidraad.
- Het plan van aanpak wordt beschouwd als uitvoeringsplan van het fietsbeleidsplan. Voorgestelde maatregelen in het fietsbeleidsplan worden beschouwd als structurele oplossingen voor het fietsdiefstalprobleem op de lange termijn.
- Het plan van aanpak is een integraal plan, opgesteld door de lokale werkgroep fietsdiefstal in overeenstemming met de betrokken partners. Er wordt ingezet op quick wins op de korte termijn.

Aanpak

Door de VNG zijn in de handreiking “aanpak fietsendiefstal in gemeenten” acht thema’s geformuleerd die bij een effectieve aanpak in de gemeente aan bod dienen te komen. Bij deze thema’s dienen lokale doelstellingen geformuleerd en daarbij behorende maatregelen:

- Beleidsinformatie over de ontwikkeling van fietsdiefstal: risicolocaties, tijden, daders, veelplegers;
- Fietsparkeermogelijkheden bij de woning en bij bestemmingen: bergingen, collectieve bergingen, straatparkeren, bewaakt stallen, rekken met FietsParKeur;
- Controle van fietsen op diefstal en van handelaren op bijhouden in- en verkoopregister en toezicht door politie, toezichthouders en particulieren;
- Opsporing van fietsendieven bij bekende dader, heterdaad, extreem handelen en expliciet patroon en afspraken met het OM over strafrechtelijke handhaving met speciale aandacht voor (jeugdige) veelplegers;
- Terugbezorging van gestolen fietsen die in beslag zijn genomen, gevonden of verwijderd;
- Communicatie met als doel kennis overdragen over veilig stallen en het beïnvloeden van houding en gedrag ten aanzien van helen, stelen en aangifte doen, o.a. door aandacht te schenken aan de activiteiten en resultaten van aanpak van fietsdiefstal;
- Bij de gebiedsgerichte aanpak van veiligheidsproblemen de mogelijkheden voor de aanpak van fietsdiefstal benutten;
- De registratie van fietsen en de registratie van gestolen fietsen: fietsregistratie, aangiften en toegankelijkheid van de aangiften.²⁸

Wederom gebruik makend van de *crime triangle* kunnen de thema’s als volgt geordend worden. Beleidsinformatie is van toepassing op alle drie de factoren en wordt door dit plan voorzien:²⁹

1. Situatie: fietsparkeermogelijkheden, gebiedsgerichte aanpak
2. Dader: controle, opsporing
3. Slachtoffer: communicatie, registratie, terugbezorging

Situatie

Fietsdiefstal is voor een groot deel een gelegenheidsdelict dat zich in de gemeente Sittard-Geleen met name concentreert op de NS-stations. De gebiedsgerichte aanpak zal zich dan ook voor een groot deel op de stations Sittard, Geleen-Oost en Geleen Lutterade richten. Bij deze stations bevinden zich onbewaakte fietsstallingen. In het fietsbeleidsplan is als doelstelling opgenomen de realisatie van gratis bewaakte stallingen in zowel de centra van Sittard en Geleen als de NS-stations. Daarnaast moeten alle stallingen voldoen aan de FietsParkeur norm. Hierdoor zal het ‘situatie’ aspect op de stations worden aangepast en wordt verwacht dat fietsdiefstal structureel wordt verminderd. Ervaringen in de gemeenten Leiden, Zutphen en Apeldoorn tonen aan dat deze maatregelen zeer effectief zijn. Binnen dit plan van aanpak zal ingezet worden op extra toezicht op het station in Sittard en handhaving van fietswrakken en weesfietsen op de stations om de situatie op de korte termijn veiliger te maken. Dit laatste is van belang omdat fietswrakken voor een chaotisch aanblik zorgen. Een chaotische omgeving stimuleert het overschrijden van normen, zo blijkt uit onderzoek van de universiteit Groningen.³⁰ Met name voor fietsdiefstal, een gelegenheidsdiefstal bij uitstek waarbij normvervaging en normalisering belangrijke oorzaken van het probleem zijn, is het creëren van een ordelijke omgeving belangrijk. Hoewel handhaving op fietswrakken in de gehele gemeente van belang is, zal extra prioriteit worden gegeven aan de NS-stations door maandelijks fietswrakacties te organiseren.

²⁸ VNG (2005), Aanpak fietsendiefstal in gemeenten, 46.

²⁹ Het door de VNG-voorgestelde LOODS-model komt hiermee overeen. ‘Locatie’, ‘Object’ en ‘Omstandigheden’ worden in de crime triangle samengevat onder ‘Situatie’. ‘Dader’ en ‘Slachtoffer’ komen overeen.

³⁰ Keizer, Lindenberg en Steg (2008), The Spreading of Disorder. Science.

De geruimde fietsen dienen gestald te worden voor 3 maanden en de burger dient in de mogelijkheid gesteld te worden zijn/haar fiets op te komen halen. Mogelijk was de teruggevonden fiets gestolen. Fietsen dienen geregistreerd te worden en fietsen die niet afgehaald worden opgeknapt en verkocht of vernietigd. Voorkomen moet worden dat niet geregistreerde fietsen terug in het circuit worden gebracht. Gemeenten als Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Tilburg hebben om dit te centraliseren een Algemene Fiets Afhandel Centrale (AFAC) ingericht. De VNG stimuleert het oprichten van dergelijke centrales om landelijk uniform beleid te bewerkstelligen. In Sittard-Geleen worden veel taken die een AFAC heeft gedaan in het 'fietsherstelproject' van Karwei. Met enige aanpassingen kan een doorgroei van het project naar AFAC plaatsvinden.

Daarnaast is de verhoging van toezicht op het station Sittard van belang. Dit is de grootste hotspot van fietsdiefstal in de gemeente en toezicht is hier minimaal. Hiertoe zal worden onderzocht hoe deze toezicht het beste geboden kan worden. Opties zijn toezicht door toezichthouders van Stadstoezicht, van Vixia of cameratoezicht. Tot slot zullen toezichthouders en handhavers voorgelicht worden over het herkennen van fietsdiefstal. Dit zal onderdeel zijn van de publiekscampagne.

De volgende maatregelen worden genomen:

- Maandelijks fietswrakacties (van 4x per jaar naar 10x per jaar);
- Doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC;
- Verhoging toezicht op stalling station Sittard.

Dader

Maatregelen gericht op de daders hebben met name betrekking op het repressieve aspect: opsporing van daders door politie. Gerichter opsporen van fietsdieven maakt fietsdiefstal minder lucratief en biedt een tegenbeweging tegen de normalisering van het delict. Politie district Sittard heeft een taakveldhouder fietsdiefstal aangewezen. Binnen de basiseenheden Sittard-Born en Geleen zijn daarnaast kwaliteitsbewakers aangewezen die de ontwikkelingen op het gebied van diefstal en heling zullen monitoren. Door middel van screening zal extra aandacht worden gegeven aan het opsporen fietsendieven en –helers.

Daarnaast is bij een dadergerichte aanpak controle van fietsen op diefstal van belang. De politie zal hierop inzetten. Een hulpmiddel daarbij zijn chipreaders. Door middel van deze readers kunnen registratiechips uitgelezen worden bij nieuwe fietsen.

Een ander hulpmiddel bij de opsporing van daders en helers is de lokfiets. Het district Sittard beschikt over een dergelijke lokfiets en zal deze gericht inzetten op de stations.

De volgende maatregelen worden genomen:

- Extra screening fietsendieven en –helers;
- Inzet chipreaders;
- Inzet lokfiets.

Slachtoffer

Burgers kunnen zelf veel acties ondernemen om te voorkomen dat ze slachtoffer worden van fietsdiefstal. Goede sloten, het registreren van de fiets en het doen van aangiften bij diefstal zijn hierbij van belang. Daarnaast moet duidelijk worden dat fietsdiefstal niet 'normaal' is en wel degelijk gezien wordt als criminaliteit. Burgers moeten tot slot weten dat het kopen van gestolen fietsen, al dan niet bewust, ook een strafbaar feit is. Dit wordt bereikt door communicatie, hiertoe is een landelijke campagne opgezet. De nadruk van de campagne ligt op het motiveren van fietsbezitters om de kenmerken van hun fiets vast te leggen en te bewaren en aangifte te doen met deze gegevens als de fiets wordt gestolen. De focus van de VNG-campagne is het doen van aangiften, niet het beveiligen van de fiets of ontmoedigen van diefstal. Mocht de doelstelling van de VNG-campagne worden bereikt, dan wordt verwacht dat het aantal aangiften stijgt. Aangezien aantallen aangiften de indicator zijn om de effectiviteit van de aanpak te meten is dit niet wenselijk. De doelstelling is juist het aantal

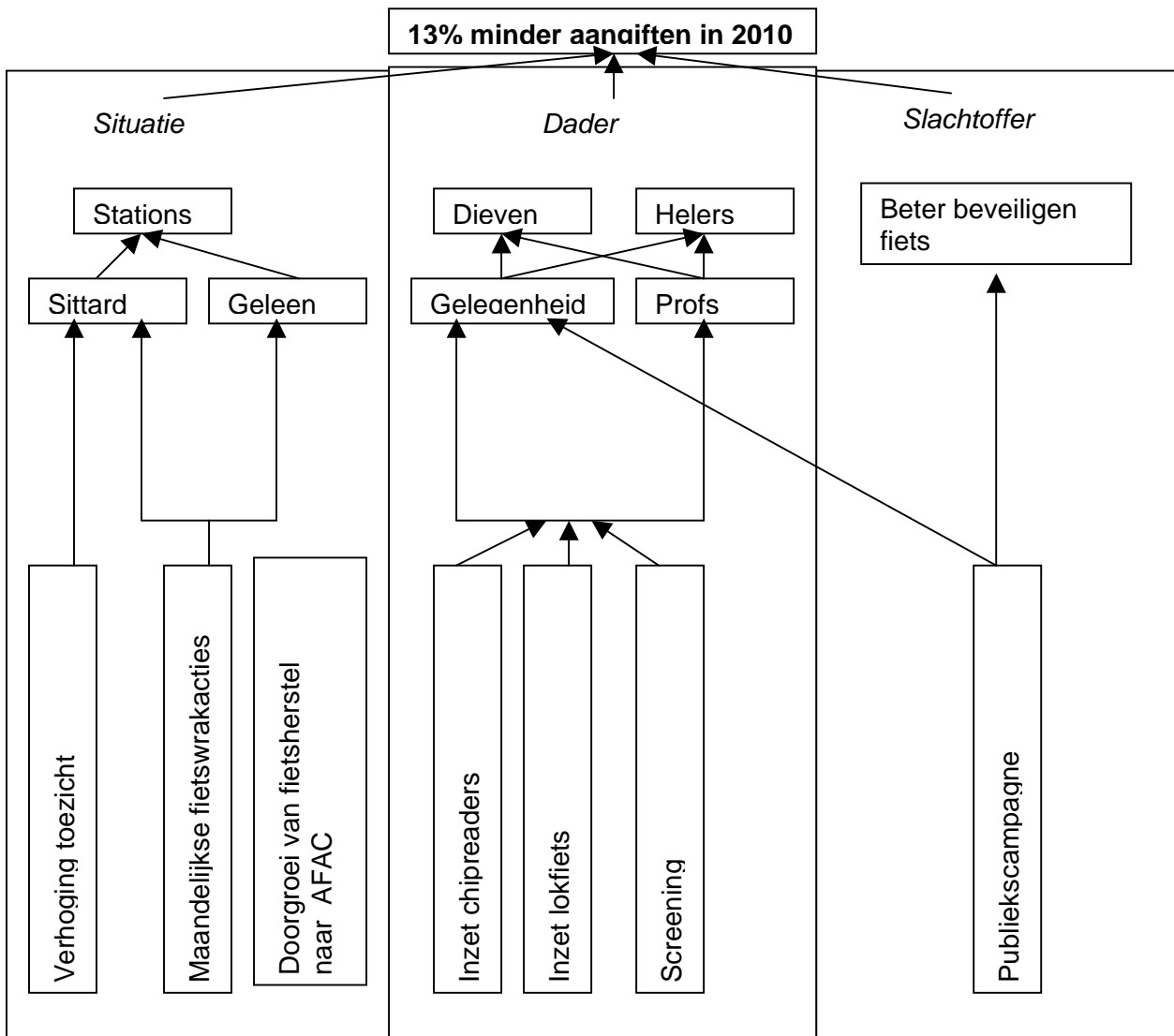
aangiften terug te dringen. Het is dan ook niet wenselijk om de publiekscampagne conform de VNG-campagne op te zetten, maar een eigen campagne te ontwikkelen.

Daarnaast is voor slachtoffers van belang dat de kans vergroot dat zij hun gestolen fiets terug krijgen. Dit wordt bereikt door de registratie van diefstallen en opgeruimde fietsen te verbeteren en de communicatie hieromtrent te verbeteren. Dit wordt bereikt door de doorgroei van het fietsherstelproject naar AFAC.

De volgende maatregel wordt genomen:

- Publiekscampagne.

Door de aanpak te richten op zowel de situatie, daders als slachtoffers is sprake van een integrale aanpak, waarbij alle actoren elkaar aanvullen bij het voorkomen en bestrijden van fietsdiefstal. Dit driesporenbeleid is naast de situatie, het slachtoffer en de dader ook gericht op de drie hotspots, de NS-stations.

Afbreukrisico's

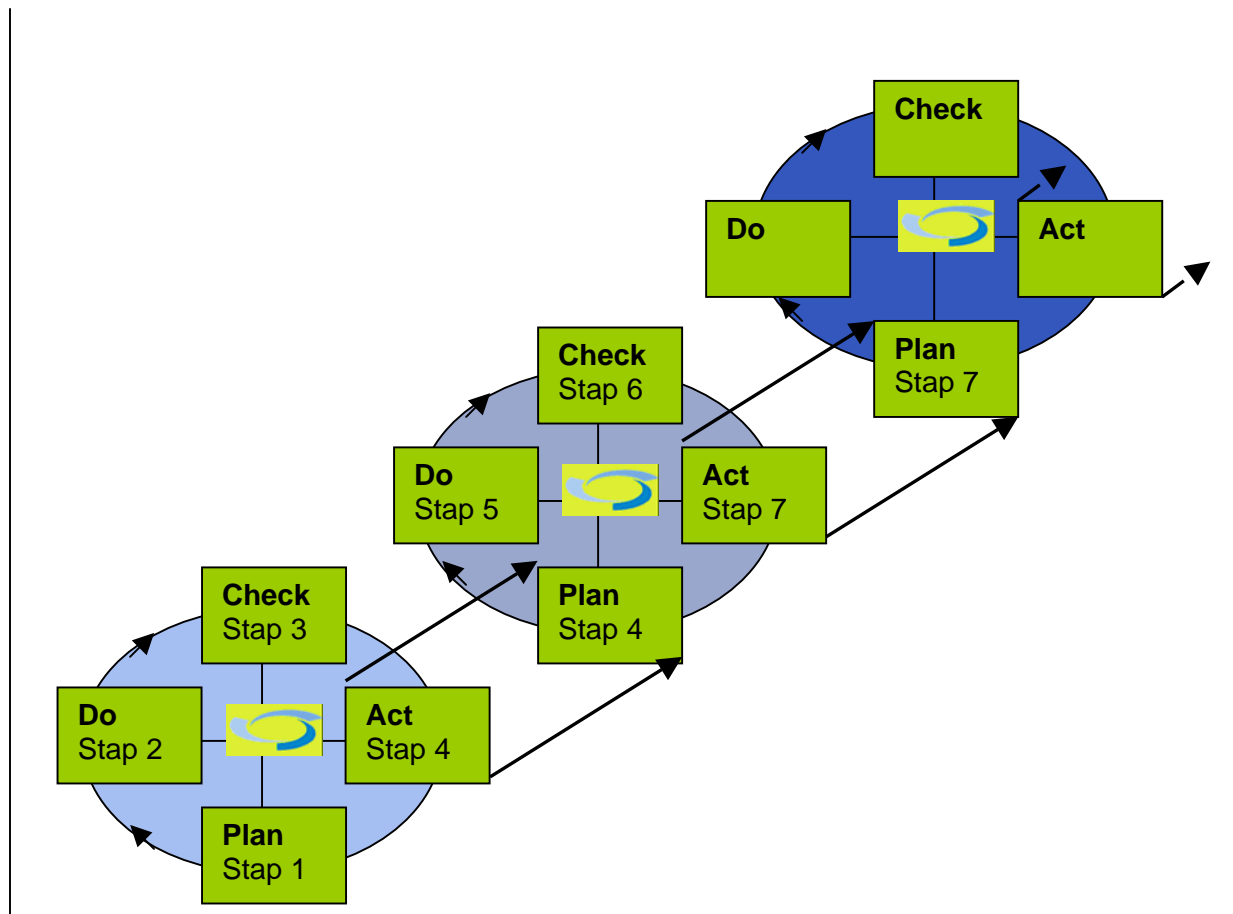
De maatregelen hebben twee grote afbreukrisico's. Wanneer het fietsbeleid het beoogde doel bereikt en hierdoor het fietsgebruik stijgt, is het mogelijk dat het aantal fietsdiefstallen hiermee eveneens toeneemt. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat door het oprichten van de AFAC de aangiftebereidheid stijgt. Hierdoor kan het aantal aangiften stijgen, terwijl het daadwerkelijke aantal diefstallen kan dalen. Het aantal aangiften als indicator voor het behalen van de doelstelling is dan ook niet geheel betrouwbaar. Andere mogelijkheden om het aantal diefstallen te meten zijn echter niet voorhanden. Wel kan de subjectieve veiligheid worden gemeten, maar deze is eveneens afhankelijk van andere criminaliteitsvormen en omgevingsfactoren.

Hoofdstuk 4 Implementatie

Procesplanning

Binnen het project zal de cirkel van Deming twee maal worden doorlopen. De 'plan' fase loopt tot juli 2009 en heeft als eindproduct dit plan van aanpak en voorbereidende maatregelen om in september 2009 van start te kunnen gaan met de implementatie van de maatregelen. Deze eerste 'do' fase loopt van september tot 31 december 2009. Tussen januari en maart 2010 wordt een tussentijdse evaluatie uitgevoerd om de effectiviteit van de maatregelen te kunnen meten en waar nodig de strategie bij te stellen. De 'act' stap loopt dan over in de 'plan' stap van een nieuwe rotatie van de cirkel. Van maart 2010 tot december 2010 vindt vervolgens de nieuwe 'do' fase plaats, in december 2010 de eindevaluatie als 'check'. Hieruit volgt vervolgens een advies ten opzichte van het fietsbeleid.

1	Plan	juni 2009	Voorleggen plan van aanpak aan college B&W
		juni-september 2009	Vorbereiding maatregelen
2	Do	september- december 2009	Implementatie maatregelen
3	Check	31 december 2009	Tussentijdse evaluatie effectiviteit maatregelen
4	Act - Plan	januari-maart 2010	Aanpassen maatregelen
5	Do	Maart 2010 – december 2010	Implementatie nieuwe maatregelen
6	Check	31 december 2010	Eindevaluatie resultaat
7	Act - Plan	2011	Nieuw plan van aanpak aansluitend op nieuwe situatie door fietsbeleidsplan op basis bevindingen

Implementatie maatregelen

Situatie

Maandelijks fietswrakacties

Fietswrakken zijn fietsen waar de eigenaar kennelijk afstand van heeft gedaan omdat ze rijtechnisch onvoldoende of verwaarloosd zijn en een geringe economische waarde hebben. Artikel 5.1.11, lid 2 van de APV stelt dat het verboden is om (brom)fietsen die rijtechnisch in onvoldoende staat van onderhoud en in een verwaarloosde toestand verkeren, op de weg te laten staan. Handhaving op fietswrakken kan in de gemeente dus plaatsvinden zonder aanwijzingsbesluit. Zo worden er jaarlijks door politie, NS, Karwei en stadstoezicht 3 à 4 acties georganiseerd op de stallingen van de NS-stations.

Weesfietsen zijn bruikbare fietsen die lange tijd niet meer gebruikt zijn en waar de eigenaar van onbekend is. Voor bruikbare weesfietsen is geen artikel in de APV opgenomen, hiertoe dient de APV aangepast te worden. De eerste wijzigingsmogelijkheid hiertoe is oktober/november 2009. De eerste looptijd zal dan ook ingezet worden op maandelijks fietswrakacties, vanaf 2010 ook op handhaving van weesfietsen.

Voor het ruimen van weesfietsen dient een procedure vastgesteld te worden. Daarnaast dient een planning gemaakt te worden voor de integrale inzet van politie, NS, Stadstoezicht en Karwei. Dit zal gebeuren aan de hand van een draaiboek weesfietsen en fietswrakken. Door de toename van de acties en het feit dat geruimde fietsen drie maanden opgeslagen moeten worden dient de opslagcapaciteit bij Karwei te worden uitgebreid. Deze uitbreiding is noodzakelijk om de opslagcapaciteit van Karwei te kunnen waarborgen en zal onderdeel uitmaken van de doorgroei naar AFAC.

Doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC

De VNG stimuleert voor het opslaan, registreren, herstellen en terugbezorgen van fietsen dat gemeenten een 'Algemene Fiets Afhandel Centrale' (AFAC) opzetten. Een AFAC wordt landelijk gezien als een belangrijk middel om fietsdiefstal aan te pakken. Weggehaalde fietsen worden hier geregistreerd en gecontroleerd op diefstalsignalering. Gemeenten kunnen zich vervolgens aansluiten op het landelijk netwerk van de AFAC-Nederland. In Sittard-Geleen worden veel taken die een AFAC verricht gedaan in het 'fietsherstelproject' van Stichting Karwei, Orbis GGZ. Gemeente heeft hiertoe een overeenkomst gesloten. Na ophalen van zwerffietsen en fietswrakken worden deze voor drie maanden opgeslagen en vervolgens hersteld. In het kader van het terugbezorgen van gestolen fietsen is uniforme communicatie naar burgers van belang. Het is van belang dat men weet dat bij diefstal de fiets mogelijk bij de AFAC staat opgeslagen. Ook is registratie van de aangifte en de fiets belangrijk. Als instrument hiertoe is software beschikbaar dat ook aan internet is gekoppeld en aan het RDW-bestand, waarmee men de fiets kan identificeren. Een doorgroei van het fietsherstelproject naar AFAC is dan ook van belang voor de aanpak van fietsdiefstal omdat hiermee meer fietsdiefstallen worden opgelost. Vóór 2010 zal een voorstel worden gedaan over de implementatie van deze doorgroei.

Verhoging toezicht op stalling station Sittard

De meeste fietsen worden gestolen op het NS-station in Sittard. Om het aantal fietsdiefstallen terug te dringen is extra toezicht van belang. Opties zijn toezichthouders of cameratoezicht. Beide hebben voor- en nadelen. Vóór 2010 zal een voorstel worden gedaan voor het verhogen van toezicht op het station in Sittard.

Dader

Extra screening fietsendieven en –helers

Door middel van extra screening op fietsdieven en –helers zal politie kijken waar de kansen liggen om daders en helers op te sporen en aan te houden. Ook bij aanhouding zal hier extra aandacht aan besteedt worden. Hiertoe zal aansluiting worden gezocht bij het project heling dat momenteel wordt uitgevoerd door politie en gemeente.

Inzet chipreaders

Politie zal frequenter en stelselmatiger controleren op fietsen. Nieuwe fietsen zijn voorzien van chips waarmee de eigenaar van de fiets achterhaald kan worden. Hiervoor worden door politie chipreaders aangeschaft. Gerichte inzet van de toestellen dient plaats te vinden op specifieke hotspots en pleegtijden. Dit komt in het plan van aanpak van politie aan bod.

Inzet lokfiets

Voor de opsporing van daders heeft politie een lokfiets beschikbaar. Politie kan, wanneer deze fiets wordt gestolen, de dader opsporen. Het inzet van de lokfiets is juridisch toegestaan, de politie lokt hiermee namelijk geen ander gedrag uit dan dat de dader al van plan was. In de gemeente Venlo schat men dat het aantal fietsdiefstallen in het centrum hierdoor met 75% is gedaald.³¹ Ook de inzet van de lokfiets zal gericht zijn op hotspots en pleegtijden. Dit komt in het plan van aanpak van politie aan bod.

Slachtoffer

Publiekscampagne

Om de kans op slachtofferschap van fietsdiefstal te verkleinen wordt door middel van een eigen campagne ingezet op het voorlichten van inwoners over het beveiligen van hun fiets. Daarnaast wordt de normalisering van fietsdiefstal en normvervaging hieromtrent tegengaan door te communiceren dat fietsdiefstal niet normaal is en wordt gepoogd gelegenheidsdieven te ontmoedigen. Ook dient aandacht besteed te worden aan het voorlichten van toezichthouders en handhavers extra aandacht te besteden aan de aanpak van fietsdiefstal. Om dit te bereiken wordt een communicatieplan opgesteld. Dit plan richt zich de volgende doelgroepen:

- Medewerkers van de betrokken organisaties: gemeente (inrichting en beheer openbare ruimte en veiligheid), politie Sittard-Geleen, stadstoezicht, NS, Prorail.
- Inwoners algemeen, onderverdeeld in:
 - Scholieren (overgang van groep 8 naar middelbaar onderwijs)
 - Scholieren middelbare scholen
 - Studenten
 - Treinreizigers (m.n. op treinstations)
- Specifiek: potentiële (eenmalige / impulsieve) fietsendieven
- Mensen die hun fiets stallen op één van de stations

De kernboodschap is:

“Fietsendiefstal is niet normaal. Je bent zelf verantwoordelijk voor het veilig stallen en afsluiten van je fiets. De gemeente, Stadstoezicht, NS en Prorail en de politie zorgen voor een veilige omgeving. Alleen zo voorkomen we samen de kans op fietsendiefstal.” In bijlage 1 is het communicatieplan opgenomen.

³¹ Bron: <http://blikopnieuws.nl/bericht/75807>

Doelstelling	Actie	Product	Actor	Planning
<i>Situatie</i>				
Doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC + Maandelijks weesfietsacties	Uitbreiden APV weesfietsen	Aanpassen APV	Gemeente	11-2009 (voor start 2 ^e fase)
	Waarborgen opslagcapaciteit	Opslag zwerf- en weesfietsen	Gemeente i.s.m. Karwei	1. 06-2009 tot 12-2009
	Verbeteren registratie	Softwaresysteem		
	Verbeteren externe communicatie	Website Bebording		
	Planning inzet stadstoezicht, NS, Prorail, politie en Karwei	Draaiboek handhaving fietswrakken en weesfietsen	Gemeente, Stadstoezicht, NS, Prorail, politie en Karwei	1. 01-2010 tot 03-2010
	Inzet stadstoezicht, NS, Prorail, politie en Karwei	Uitvoering draaiboek handhaving fietswrakken en weesfietsen	Gemeente, Stadstoezicht, NS, Prorail, politie en Karwei	1. 01-2010 tot 12-2010
Verhoging toezicht op stalling station Sittard	Analyse	Advies toezicht stations Sittard	Gemeente, politie, NS, Prorail, Stadstoezicht	06-2009 tot 10-2009
	Implementatie toezicht	Afhankelijk van advies	Gemeente, Politie, NS, Prorail, Stadstoezicht	10-2009 tot 12-2009
<i>Dader</i>				
Extra screening fietsendieven en -helers	Planning screening	Planning screening	Politie	1. 06-2009 tot 07-2009 2. 01-2010 tot 03-2010
	Uitvoering screening	Uitvoering screening	Politie	1. 09-2009 tot 12-2009 2. 03-2010 tot 12-2010
Inzet chipreaders	Aanschaf	Chipreaders	Politie	06-2009 tot 07-2009
	Planning inzet	Plan van aanpak politie	Politie	1. 06-2009 tot 07-2009 2. 01-2010 tot 03-2010
	Inzet chipreaders	Uitvoering inzet chipreaders	Politie	1. 09-2009 tot 12-2009 2. 03-2010 tot 12-2010
Inzet lokfiets	Aanpassen overeenkomst OM voor Sittard	Overeenkomst politie-OM inzet lokfiets	Politie	1. 06-2009 tot 07-2009 2. 01-2010 tot 03-2010
	Planning inzet	Plan van aanpak politie	Politie	1. 09-2009 tot 12-2009 2. 03-2010 tot 12-2010
	Inzet lokfiets	Uitvoering inzet lokfiets	Politie	
<i>Slachtoffer</i>				
Publiekscampagne	Planning communicatiestrategie	Communicatieplan	Gemeente	1. 05-2009 tot 09-2009
	Uitvoering communicatiestrategie	Uitvoering communicatieplan	Gemeente	1. 09-2009 tot 12-2009 2. 01-2010 tot 04-2010

Begroting

Er wordt zoveel mogelijk gewerkt met gesloten beurzen. Gemeente draagt zorg voor publiekscampagne en de doorgroei van het 'fietsherstelproject' naar AFAC. Voor toezicht op de stalling op het station in Sittard en doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC worden afzonderlijke voorstellen gedaan.

Kosten

Doorgroei van 'fietsherstelproject' naar AFAC	voorstel in november 2009
Verhoging toezicht stalling in Sittard	voorstel in november 2009
Publiekscampagne	€9.000,-
<i>Interne communicatiemiddelen:</i>	
- Artikelen op intranet:	corporate budget betreffende organisatie
- Posters:	zie posters extern
- Uitleg over project in werkoverleggen:	corporate budget betreffende organisatie
- Filmpjes via PIT-TV:	corporate budget politie
- Artikel in personeelsblad	corporate budget betreffende organisatie
- Filmpjes opnemen:	zie extern budget
<i>Externe communicatiemiddelen:</i>	
- Artikelen Stadskrant gemeente:	corporate budget gemeente
- Artikelen websites:	corporate budget betreffende organisatie
- Persberichten / persgesprekken:	corporate budget gemeente
- Items op PIT-TV:	corporate budget politie
- Opnemen filmpjes:	€ 2500
- Politieagent in de les:	corporate budget politie
- Posters op scholen, cafés, stations:	€ 1000,-
- Confronterende borden met kreten:	€ 3000
- Cadeautje bij stallen fiets:	€ 1500
- Filmpjes versturen via Bluetooth:	corporate budget politie
- Filmpjes uitzenden via Narrowcasting:	corporate budget scholen (Graaf Huijn/Trevianum)
- Onvoorzien:	€ 1000
Totaal	€9.000,-

(Genoemde bedragen zijn schattingen. Bedragen zijn ex. BTW)

Hoofdstuk 5 Nazorg

Voor de implementatie wordt de cirkel van Deming twee maal doorlopen. Er is dus een tussentijds evaluatiemoment ingebouwd, waarna bijsturing kan plaatsvinden. Na bijsturing en uitvoering hiervan vindt vanaf 31 december de eindevaluatie van het project plaats. Er zal worden getoetst of de maatregelen het gewenste effect hebben gehad en of de doelstelling is behaald. Hieruit volgens aanbevelingen die voor het implementeren van het Fietsbeleidsplan van belang zijn en hierop zullen aansluiten met de intentie een structurele oplossing te vinden voor het terugdringen van het aantal fietsdiefstallen.

Communicatieplan project “Houd je fiets”

De gemeente Sittard-Geleen start in samenwerking met de Politie Limburg Zuid, NS, ProRail en Stadstoezicht een project “Aanpak Fietsendiefstal” in navolging van het landelijke project met deze titel. In project Aanpak Fietsendiefstal is verankerd in het Fietsbeleidsplan gemeente Sittard-Geleen en zal daar dan ook op moeten aansluiten.

Voor de inhoud van het project wordt verwezen naar het Plan van Aanpak. Het project heeft als belangrijkste doel:

- Het voorkomen en bestrijden van fietsendiefstal in de gemeente Sittard-Geleen, door:
 - o Preventieve maatregelen
 - o Repressieve maatregelen
 - o Bewustwording creëren
 - o Spiegel voorhouden
- Het project richt zich vooral op de korte termijn bestrijding van het probleem. Lange termijn oplossingen worden gevonden in het fietsbeleidsplan.
- Voor 31 december 2010 moet de politie een reductie halen van het aantal fietsendiefstallen (landelijke afspraak: reductie met 100.000 gestolen fietsen)
- NS en Prorail hebben als beleidsdoelstelling geformuleerd dat de veiligheid op en rond de stations verbeterd moet worden
- De gemeente wil daarnaast de fietsmobiliteit en fietsveiligheid in de gemeente vergroten (doelstelling fietsbeleidsplan). Dit project kan daaraan een bijdrage leveren.

Doelgroepen

Dit project richt zich primair op de volgende doelgroepen:

- Medewerkers van de betrokken organisaties: gemeente (inrichting en beheer openbare ruimte en veiligheid), politie Sittard-Geleen, stadstoezicht, NS, Prorail.
- Inwoners algemeen, onderverdeeld in:
 - o Scholieren (overgang van groep 8 naar middelbaar onderwijs)
 - o Scholieren middelbare scholen
 - o Studenten
 - o Treinreizigers (m.n. op treinstations)
- Specifiek: potentiële (eenmalige / impulsieve) fietsendieven
- Mensen die hun fiets stallen op één van de stations

We richten ons bewust niet op de professionele of recidiverende fietsendief. Daarop richt de politie zich met repressieve maatregelen.

Doelstellingen / Beoogd effect

Kennis

- De medewerkers van de betrokken organisaties moeten weten dat fietsendiefstal een probleem is en dat zij kunnen bijdragen aan het verkleinen van dat probleem. Zij moeten daarnaast weten waar hun bijdrage uit kan bestaan.
- Alle doelgroepen moeten weten dat zij er zelf voor verantwoordelijk zijn om hun fiets veilig te stallen. Alleen zo verkleinen zij de kans dat hun fiets wordt gestolen.
- Alle doelgroepen moeten weten hoe zij hun fiets kunnen beveiligen tegen diefstal.
- Alle doelgroepen moeten weten dat het niet normaal is om een fiets te stelen.

Houding

- De medewerkers van de betrokken organisaties moeten willen bijdragen aan het oplossen van het probleem van fietsendiefstal.
- Alle doelgroepen moet zich verantwoordelijk voelen voor het veilig stallen van hun fiets.
- Alle doelgroepen moeten het niet normaal vinden om een fiets te stelen.

Gedrag

- Medewerkers van de betrokken organisaties ondernemen actie om een bijdrage te leveren aan het voorkomen van fietsendiefstal.
- Zoveel mogelijk mensen stallen hun fiets veilig.
- Er worden minder fietsen gestolen.

Communicatiestrategie

Het is een utopie te denken dat er alleen met de inzet van communicatie voor kan worden gezorgd dat mensen hun fiets veilig stallen, op slot zetten en dat niemand meer een fiets steelt. Communicatie kan slechts een beperkte bijdrage leveren. Een goede communicatiestrategie kan het volgende bewerkstelligen:

- Kennis en bewustwording bij de doelgroepen over het thema
- Een spiegel voorhouden en mensen confronteren met hun eigen gedrag en de gevolgen daarvan.
- Mensen aanzetten tot nadenken over dit thema en tot het wijzigen van hun gedrag.

De communicatiestrategie is als volgt:

- Communicatieuitingen zijn direct, confronterend en opvallend, mensen kunnen er niet omheen.
- Communicatieuitingen zijn 'goed geplaatst'. Doelgroepen worden op natuurlijke momenten geconfronteerd met dit thema: bv. op het station tijdens het stallen van hun fiets, in groep 8 van de basisschool bij een gesprek over de grote school.
- Communicatieuitingen zijn afgemeten op de belevingswereld van de doelgroep (kinderen benaderen we anders dan jongeren of volwassenen)

Insteek landelijke campagne

In het voorjaar van 2008 is een landelijke publiekscampagne van de VNG gestart met als boodschappen:

- Weet wat je bezit (vastleggen en bewaren gegevens van de fiets)
- Beveilig je fiets
- Doe altijd aangifte als je fiets gestolen wordt
- Koop geen gestolen fiets

De nadruk van de campagne ligt op het motiveren van fietsbezitters om de kenmerken van hun fiets die nodig zijn voor identificatie van de fiets vast te leggen en te bewaren en aangifte te doen met deze gegevens als de fiets gestolen wordt. Vooral door duidelijk te maken dat aangifte doen zin heeft. Deze focus is gekoppeld aan het in gebruik nemen van het fietsdiefstalregister dat alleen goed kan functioneren als er daadwerkelijk aangifte gedaan wordt van fietsdiefstal en de gegevens die de gestolen fiets identificeerbaar maken bekend zijn. Daarnaast worden fietsbezitters bewust gemaakt van de mogelijkheden om hun fiets te beveiligen en worden ze aangezet om dat ook te doen. De campagne moet ook uitstralen dat fietsdiefstal en het kopen van een gestolen fiets "not done" zijn, dat fietsdiefstal aandacht heeft en dat er in toenemende mate risico's aan verbonden zijn voor degenen die zich er schuldig aan maken.

Verschillende betrokken partijen als de VNG c.q. gemeenten, de politie, de ANWB (Stichting ART) en de Fietsersbond zullen met voorlichting en andere activiteiten aansluiten op de landelijke campagne.

Relatie communicatiestrategie en landelijke campagne

De landelijke campagne heeft als belangrijkste strategie om te stimuleren dat mensen aangifte doen van hun gestolen fiets. Dat thema wordt gebruikt om bewustwording te creëren. In de communicatiestrategie van het Sittard-Geleense project ligt de nadruk veel meer op het goed zorgen voor je fiets. Om deze reden maken we geen gebruik van de communicatiemiddelen uit de landelijke campagne, maar zullen we een eigen campagnebeeld ontwikkelen wat beter aansluit bij onze projectdoelen.

Afbreukrisico

Het grootste afbreukrisico is dat door de aandacht voor dit thema, meer mensen besluiten aangifte te doen van diefstal van hun fiets. De landelijke campagne is hierop ook ingericht en confronteert mensen met het grootste gevolg van het niet veilig stallen en afsluiten van je fiets; namelijk dat deze gestolen wordt.

De pakkans van fietsendieven is heel laag, omdat de politie te weinig middelen heeft voor opsporing.

Maatschappelijke trends / thema's

Maatschappelijke thema's die rondom dit thema spelen en waarmee we in de communicatie rekening moeten houden zijn:

- Veiligheid in het geheel; steeds meer mensen voelen zich onveilig
- Verlies van normen en waarden in het geheel: veel mensen herkennen dat de maatschappij verhardt en normen en waarden vervagen
- Vraag om 'meer blauw op straat'.
-

Kernboodschap

De kernboodschap van het project "Houd je fiets" is:

"Fietsendiefstal is niet normaal. Je bent zelf verantwoordelijk voor het veilig stallen en afsluiten van je fiets. De gemeente, Stadstoezicht, NS en ProRail en de politie zorgen voor een veilige omgeving. Alleen zo voorkleinen we samen de kans op fietsendiefstal."

Interne communicatie (binnen betrokken organisaties)

Binnen de gemeente, Stadstoezicht, Politie, ProRail en NS wordt bekendheid gegeven aan dit project door:

- artikelen op intranet (gemeente, politie, ProRail, NS)
- posters
- uitleg over project in werkoverleggen (specifiek uitleg rol betreffende medewerkers bij het voorkomen van fietsendiefstal); dagelijkse briefing politie, werkoverleggen NS en ProRail, teamoverleggen IBOR en veiligheid gemeente Sittard-Geleen, werkoverleg Stadstoezicht (Let op: neem werkzaamheden mbt dit project op in werkplanningen, maak het onderdeel van regulier werk).
- Filmpjes laten zien in werkoverleggen.
- artikel in personeelsblad (gemeente, NS en politie)

Externe communicatie / inzet middelen per doelgroep

Inwoners algemeen:

- Artikelen Stadskrant gemeente (huis-aan-huis verspreiding)
- Artikelen websites betrokken organisaties
- Persberichten / persgesprekken
- Opnemen filmpjes (15-25 sec. per stuk) uit te zenden via internetsites deelnemende organisaties, PIT-TV, You Tube, Narrowcasting scholen, Bluetooth

Scholieren (overgang van groep 8 naar middelbaar onderwijs):

- politieagent in de les: vertellen over veilig fietsen, fietsen stallen, fietsendiefstal
- posters op scholen
- Filmpjes laten zien door schoolagent + op PIT-TV, You Tube en via internetsites deelnemende organisaties

Scholieren middelbare scholen:

- posters op scholen
- politieagent in les maatschappijleer: is het normaal om een fiets te stelen? Hoe stal je je fiets? (schoolagent op Graaf Huijn, Da Capo en Trevianum)
- Filmpjes op PIT-TV, You Tube en via internetsites deelnemende organisaties
- Filmpjes via narrowcasting op scholen (kantines Graaf Huijn en Trevianum)

Studenten:

- Posters in cafés
- Filmpjes op via internetsites deelnemende organisaties, PIT-TV en You Tube

Treinreizigers (m.n. op treinstations)/ mensen die hun fiets stallen op één van de stations:

- confronterende borden met kreten: bijvoorbeeld: zet je fiets op slot, zo vraag je erom dat 'ie gejat wordt!
- Posters op station (posterborden NS)
- Cadeautje bij stallen fiets: bv. sleutelhanger met tekst: "staat je fiets op slot?"
- Filmpjes verzenden via Bluetooth (regelen via politie)

Specifiek: potentiële (eenmalige / impulsieve) fietsendieven:

- confronterende borden met kreten: bijvoorbeeld: wat als dit jouw fiets is? hoe zou je het vinden als jouw fiets gejat werd?

Verantwoordelijkheid communicatie / woordvoering

In principe is de gemeente leidend in de communicatie over dit project. De huisstijl van de gemeente wordt dan ook als uitgangspunt gebruikt, waarbij de logo's van de verschillende partners worden vermeldt.

De perswoordvoering over het project wordt gedaan door de gemeente, contactpersoon Marleen Draisma. De politie doet de woordvoering over repressieve zaken.

Van de betrokken partners wordt een actieve communicatieve houding verwacht. Iedere partner is verantwoordelijk voor zijn eigen interne communicatie en kan een bijdrage leveren in de uitvoering van de externe communicatie.

Budget Communicatiemiddelen

Interne communicatiemiddelen:

- Artikelen op intranet:	corporate budget betreffende organisatie
- Posters:	zie posters extern
- Uitleg over project in werkoverleggen:	corporate budget betreffende organisatie
- Filmpjes via PIT-TV:	corporate budget politie
- Artikel in personeelsblad	corporate budget betreffende organisatie
- Filmpjes opnemen:	zie extern budget

Externe communicatiemiddelen:

- Artikelen Stadskrant gemeente:	corporate budget gemeente
- Artikelen websites:	corporate budget betreffende organisatie
- Persberichten / persgesprekken:	corporate budget gemeente
- Items op PIT-TV:	corporate budget politie

- Opnemen filmpjes: € 2500
- Politieagent in de les: corporate budget politie
- Posters op scholen, cafés, stations: € 1000,-
- Confronterende borden met kreten: € 3000
- Cadeautje bij stallen fiets: € 1500
- Filmpjes versturen via Bluetooth: corporate budget politie
- Filmpjes uitzenden via Narrowcasting: corporate budget scholen (Graaf Huijn/Trevianum)
- Onvoorzien: € 1000

TOTAAL: € 9000,-

(Genoemde bedragen zijn schattingen, afhankelijk van oplage en exacte uitvoering. Bedragen zijn ex. BTW)

Planning / aanpak communicatie

Datum	Actie	Wie	Intern/extern	Gereed?
Juni (direct na besluitvorming over plan van aanpak in college)	Persbericht en persgesprek over plan van aanpak, campagne, concrete maatregelen	Burgemeester / Marleen Draisma Tom Bindels	Extern	
September	Startmanifestatie tijdens markt Sittard en/of Geleen: <ul style="list-style-type: none"> - Burgemeester en districtchef politie (evt. nog andere partijen?) geven startschot van campagne en van 'foute fietsen parade' - Persmoment (persuitediging vooraf) - Foto's en filmpjes maken - Artikel in stadskrant - Artikelen op websites - Lancering eerste poster van campagne (zie uitwerking posters en volgorde) 	Projectgroep Tom Bindels Bert van Klaveren Marleen Draisma Burgemeester Districtchef politie	Extern	
Elke vier weken na startmanifestatie (even weken)	Nieuwe poster verschijnt: posters worden steeds verspreid via: <ul style="list-style-type: none"> - NS stations - posterborden - Cafés - Scholen (basis en voortgezet) - internetsites - Binnen deelnemende organisaties (intranet – posterborden) - Afdruk in stadskrant - UIT magazine 	Tom Bindels Marleen Draisma Bert van Klaveren	Intern en extern	
Elke vier weken na	Nieuw filmpje verschijnt: filmpje worden steeds verspreid via:	Tom Bindels Marleen Draisma	Extern en intern	

startmanifestatie (oneven weken)	<ul style="list-style-type: none"> - Bluetooth op NS stations en op evenementen (bv. markt in Sittard en Geleen) - PIT-TV - YouTube - Narrowcasting Graaf Huyn en Trevianum (filmpjes in schoolkantines) - Intranet deelnemende organisaties - Internetsites deelnemende organisaties 	Bert van Klaveren		
Als het zich voordoet	<p>Acties (fietsruimen, weesfietsenacties, zet je fiets op slot-acties, ophangen borden bij fietsenstallingen) vanuit het project aankondigen via:</p> <ul style="list-style-type: none"> - persberichten - artikelen stadskrant - internetsite deelnemende organisaties - intranet deelnemende organisaties 	Tom Bindels Marleen Draisma	Extern en intern	
Obv planning politie	<p>Politieagent op school besteedt in lessen aandacht aan het thema, aan de hand van de campagne (filmpjes / posters) het gesprek aangaan over hoe je omgaat met je fiets en met de fiets van een ander</p>	Bert van Klaveren	Extern	

- De campagne wordt in twee stukken verdeeld:
 - o September – februari (muv half december – half januari): campagne gericht op veilig stallen van je fiets, zorg goed voor je eigen fiets: bewustheid creëren voor eigen verantwoordelijkheid: wat kan ik zelf doen om te zorgen dat mijn fiets niet wordt gestolen.
 - o Februari – september: campagne gericht op: je mag geen fiets stelen, een gestolen fiets is een foute fiets. Gericht op gelegheidsdief en op iedereen die kan signaleren dat ene fiets wordt gestolen.
- Voor de filmpjes en de posters wordt nog een inhoudelijke planning gemaakt. Per filmpje en per poster moet per stuk gerekend worden op een productietijd van een week.